Sztuczna inteligencja. Przeszukiwanie (bez informacji)

Paweł Rychlikowski

Instytut Informatyki UWr

6 marca 2018

Literatura

- Stuart Russel, Peter Norvig, Artifficial Intelligence. A Modern Approach. 3rd edition (w Internecie leży pdf)
- Fajna, ale 1100 stron.
- Będą pojawiać się inne podręczniki...

Wykład na Stanfordzie

CS221: Artificial Intelligence: Principles and Techniques

Są też książki po polsku, ale one nie do końca odpowiadają naszemu wykladowi. O nich jeszcze powiemy.

Zadania przeszukiwania na pierwszej liście

- Zadanie szachowe
- Rozwiązywanie obrazków logicznych

W mniejszym stopniu spacjowanie

Masz jakiś problem?

Definicja

Problem ma następujące pięć komponentów

1. Stan początkowy (i zbiór stanów, ale być może dany implicite)
2. Zbiór akcji (co agent może robić)
3. Model przejścia (stan + akcja = nowy_stan)
4. Test określający, czy stan jest końcowy (i znaleźliśmy rozwiązanie)
5. Sposób obliczania kosztu ścieżki (najczęściej podawany jako koszt akcji w stanie)

Akcje i model przejścia

Uwaga

Akcje oraz model przejścia są ze sobą powiązane. Jest kilka wariantów:

1. Zbiór akcji wspólny, funkcja przejścia pilnuje, żeby niemożliwe akcje nie zmieniały stanu
   Przykład: ludzik idzie w labiryncie na ścianę
2. Akcje to funkcja, która dla stanu zwraca zbiór czynności, które agent może zrobić w stanie
3. Akcja i model przejścia to jedna funkcja, która dla stanu zwraca listę par postaci: (akcja, nowy_stan)

Poziomy abstrakcji.

Zadania można modelować na wiele różnych sposobów. Dla podróżowania MPK mamy następujące akcje/sekwencje akcji

- Przejedź z przystanku A do przystanku B
- Wsiądź do tramwaju na przystanku A, skasuj bilet, zajmij wygodne miejsce, obserwuj tablicę, podejdź do drzwi, gdy...
- Wykonuj naprzemienne ruchy lewą i prawą nogą, aż ...
- Napnij głowę większą mięśnia dwugłowego lewego uda, ...

Uwaga

Akcje muszą być zrozumiałe dla agenta, im wyższy poziom, tym łatwiejsze zadanie przeszukiwania.

Przykłady

- Przeanalizujemy dla kilku przykładów jak można pewne zadania przedstawiać jako problemy przeszukiwania

Piętnastka

- Stan początkowy: jakieś ułożenie, na przykład powyższe
- Stan końcowy: liczby po kolei
- Koszt: jednostkowy
- Model: dowolna zamiana pustego kwadracika z sąsiadem

Problem ośmiu hetmanów

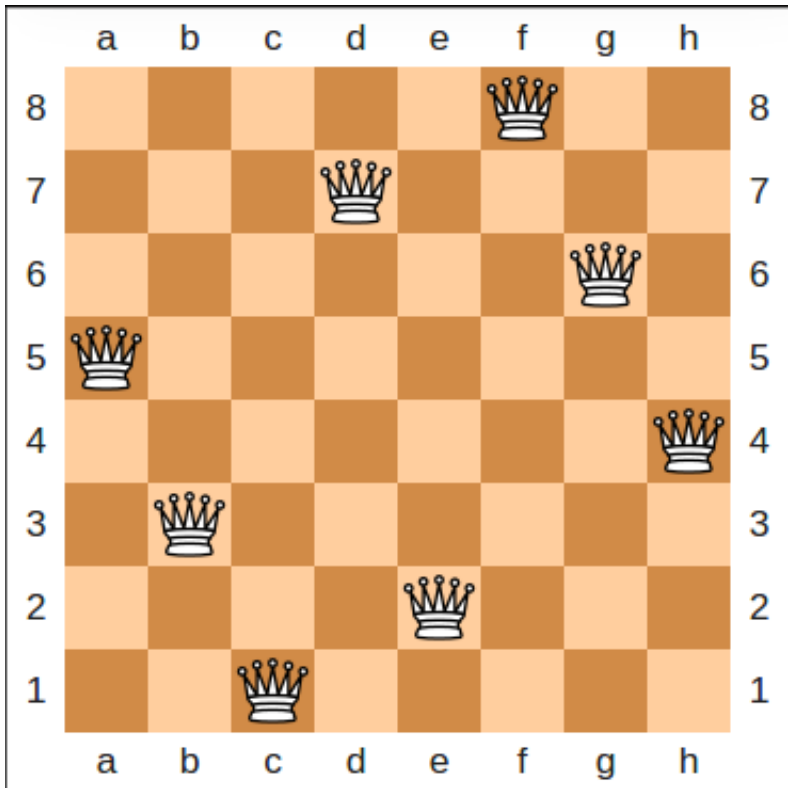

- W przeciwieństwie do poprzedniego przykładu istnieje tu wiele sformułowań.
- Jakie są dwie najważniejsze opcje?

Problem ośmiu hetmanów

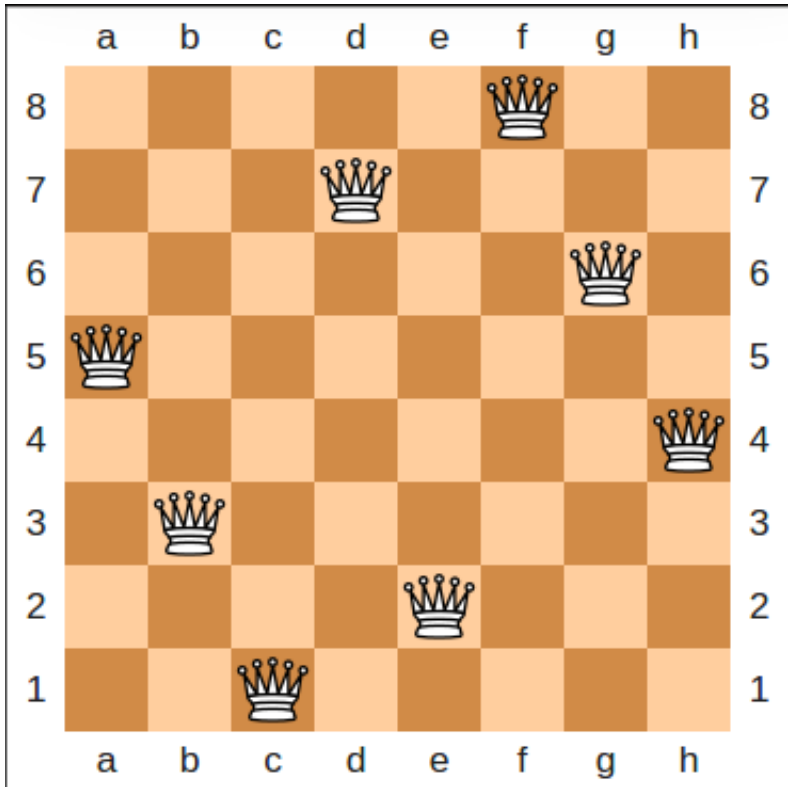

Dwa sposoby opisywania zadania jako problemu przeszukiwania:

1. Stan kompletny (rozważamy sytuacje z 8 hetmanami na planszy, ruch to przestawienie hetmana)
2. Stan niepełny – zaczynamy od pustej planszy, ruchem jest postawienie hetmana.

Szczypta hetmańskiej arytmetyki

- $8! = 40320$
- $8^8 = 16777216$
- $(8!)^2 = 1625702400$
- $8! \times 8^8 = 676457349120$
- $64 \times 63 \times \cdots \times 57 = 178462987637760$

Pytanie

Co oznaczają te liczby?

Uwaga

Wybierając reprezentację rzeczywistości mamy wielki wpływ na efektywność (i realistyczność) poszukiwań!

Szczypta hetmańskiej arytmetyki (wyjaśnienie)

Uwaga

Rozmieszczamy hetmany wg określonego schematu, rozpoczynając od pustej planszy. Liczymy liczbę stanów.

- $64 \times 63 \times \cdots \times 57 = 178462987637760$ – rozmieszczamy po kolei hetmany, na jednym polu jest 1 hetman.
- $8^8 = 16777216$ – ustalona kolejność, w każdej kolumnie 1 hetman
- $8! = 40320$ – ustalona kolejność, w każdej kolumnie 1 hetman, nie szachują się w wierszach
- $(8!)^2 = 1625702400$ – nieustalona kolejność, w każdej kolumnie 1 hetman, nie szachują się w wierszach (to wielkość stanu, gdy uwzględniamy historię)
- $8! \times 8^8 = 676457349120$ – nieustalona kolejność, w każdej kolumnie 1 hetman (to wielkość stanu, gdy uwzględniamy historię)

Problem zabawkowy: hipoteza Knutha

Hipoteza

Zaczynając od 4 możemy dojść do dowolnej liczby wykonując operacje: silni, pierwiastka i podłogi (części całkowitej, `int`).

Przykładowo:

$$\lfloor \sqrt{\sqrt{\sqrt{\sqrt{\sqrt{(4!)!}}}} \rfloor = 5$$

Sformułowanie dość oczywiste (stany to liczby)

Uwaga

Przestrzeń jest nieograniczona (nie znamy żadnego twierdzenia, które ograniczałoby przestrzeń prostą funkcją).

Modyfikacje zadania znajdowania marszruty

Przesuwamy się w stronę rzeczywistych zadań.

Wariant 1

W co K-tej miejscowości na trasie znajduje się dobra knajpa.

Wariant 2

Powinniśmy zaliczyć co najmniej K dodatkowych atrakcji turystycznych.

Zastanówmy się, co jest stanem w powyższych zadaniach?

Inne zadania z rzeczywistego świata

- Projektowanie układów scalonych (jak umieścić funkcję logiczną w ograniczonej przestrzeni takiego układu)
- Nawigacja robotów (musimy uwzględniać stawy itd)
- Składanie produktów przez robota (organizacja procesu produkcji, również związków chemicznych)
- Ogólnie logistyka

Oczekiwania wobec rozwiązania

- Zupełność: czy program znajdzie drogę do rozwiązania, jeżeli takowa istnieje?
  Czy to jest konieczny warunek użyteczności algorytmu?
- Optymalność: czy będzie ona najkrótsza
- Złożoność czasowa: jak długo będzie trwało szukanie
- Złożoność pamięciowa: ile zużyjemy pamięci

Pytanie

Dlaczego tak ważna jest złożoność pamięciowa?

Drzewo poszukiwań. Wilk, koza i kapusta

- Znacie zadanie o Wilku, kozie i kapuście?
- Jak nie, to popatrzcie (źródło, oczywiście, xkcd.com)

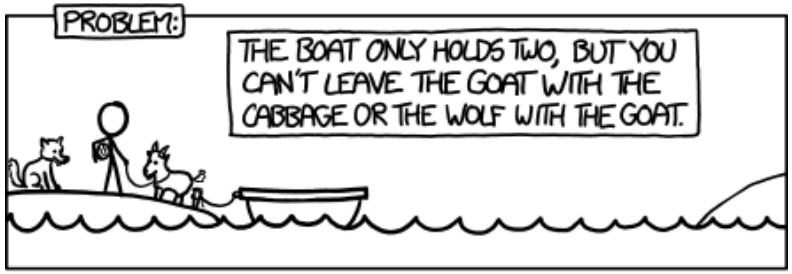
PROBLEM:
THE BOAT ONLY HOLDS TWO, BUT YOU CAN'T LEAVE THE GOAT WITH THE CABBAGE OR THE WOLF WITH THE GOAT.

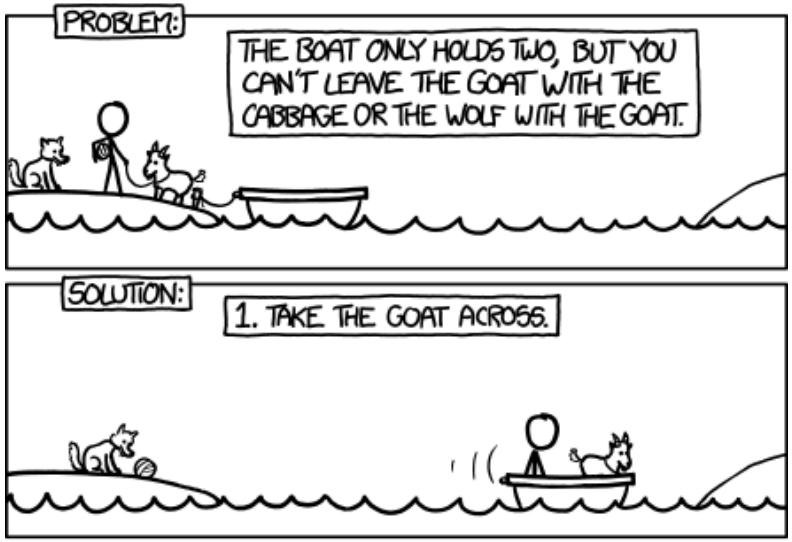
PROBLEM:
THE BOAT ONLY HOLDS TWO, BUT YOU CAN'T LEAVE THE GOAT WITH THE CABBAGE OR THE WOLF WITH THE GOAT.
SOLUTION:
1. TAKE THE GOAT ACROSS.

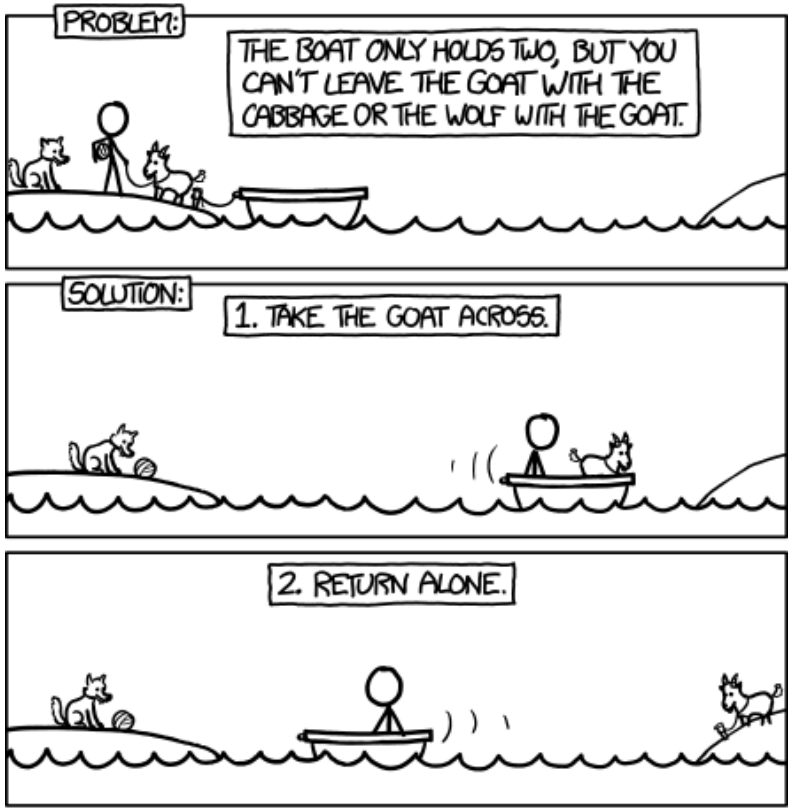
PROBLEM:
THE BOAT ONLY HOLDS TWO, BUT YOU CAN'T LEAVE THE GOAT WITH THE CABBAGE OR THE WOLF WITH THE GOAT.
SOLUTION:
1. TAKE THE GOAT ACROSS.
2. RETURN ALONE.

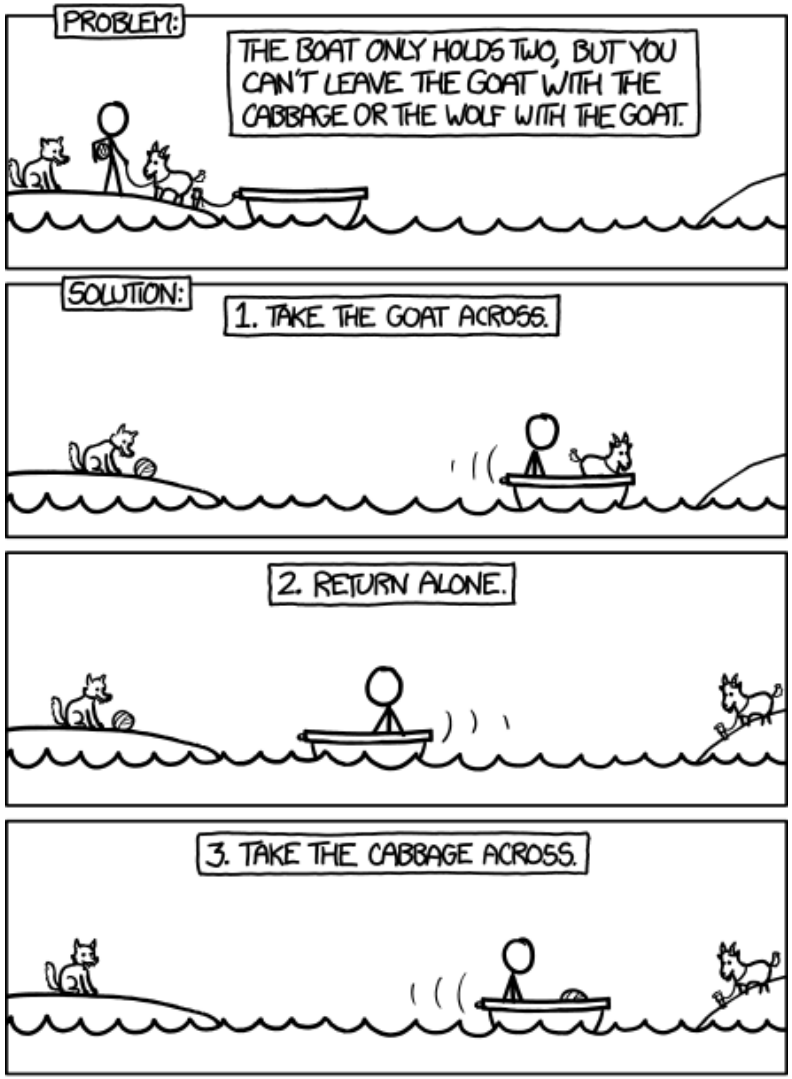
PROBLEM:
THE BOAT ONLY HOLDS TWO, BUT YOU CAN'T LEAVE THE GOAT WITH THE CABBAGE OR THE WOLF WITH THE GOAT.
SOLUTION:
1. TAKE THE GOAT ACROSS.
2. RETURN ALONE.
3. TAKE THE CABBAGE ACROSS.

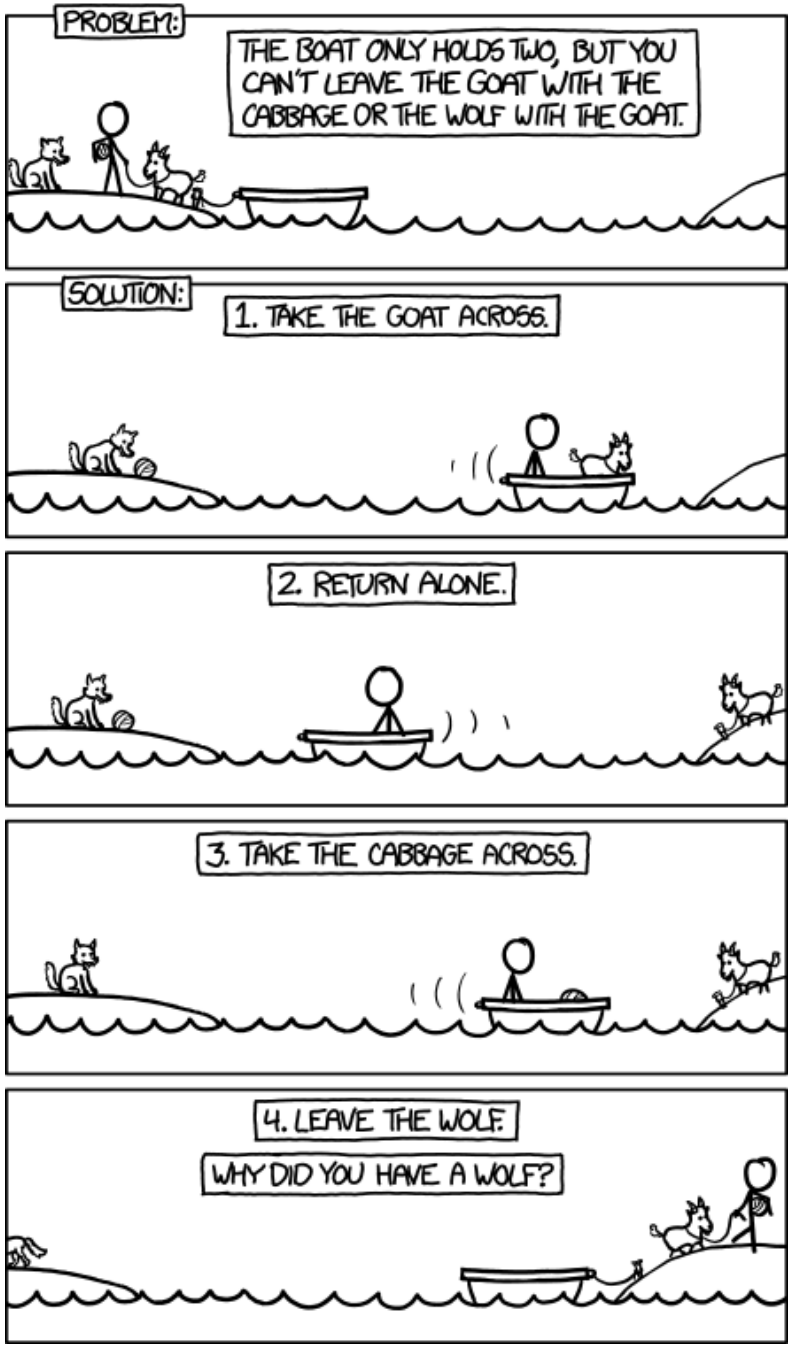
PROBLEM:
THE BOAT ONLY HOLDS TWO, BUT YOU CAN'T LEAVE THE GOAT WITH THE CABBAGE OR THE WOLF WITH THE GOAT.
SOLUTION:
1. TAKE THE GOAT ACROSS.
2. RETURN ALONE.
3. TAKE THE CABBAGE ACROSS.
4. LEAVE THE WOLF.
WHY DID YOU HAVE A WOLF?

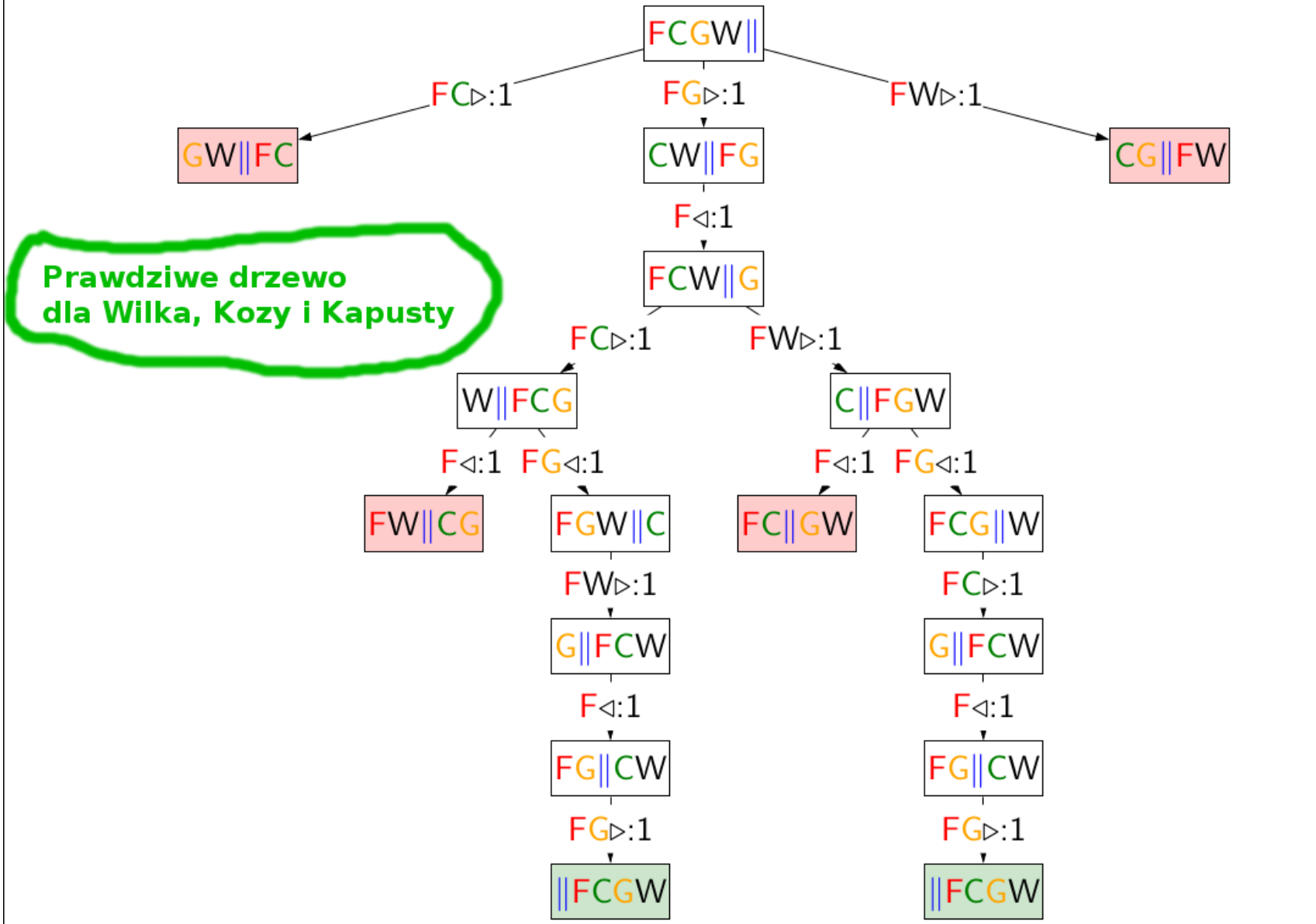
FCGW||
FC▷:1
FG▷:1
FW▷:1
GW||FC
CW||FG
CG||FW
F◁:1
FCW||G
Prawdziwe drzewo
dla Wilka, Kozy i Kapusty
FC▷:1
FW▷:1
W||FCG
C||FGW
F◁:1
FG◁:1
F◁:1
FG◁:1
FW||CG
FGW||C
FC||GW
FCG||W
FW▷:1
FC▷:1
G||FCW
G||FCW
F◁:1
F◁:1
FG||CW
FG||CW
FG▷:1
FG▷:1
||FCGW
||FCGW

Drzewa i grafy

- Agent bez pamięci z konieczności operuje drzewem przeszukiwań (bo nie potrafi stwierdzić, że w jakimś stanie już był)
- Najczęściej lepiej modelować świat za pomocą grafu

Uwaga

Drzewo pamięta całą ścieżkę dojścia. Rzadko jest to potrzebne, częściej wystarcza jakaś abstrakcja ścieżki: na przykład liczba zużytych biletów vs. pełna historia dojazdu do przystanku.

Labirynt

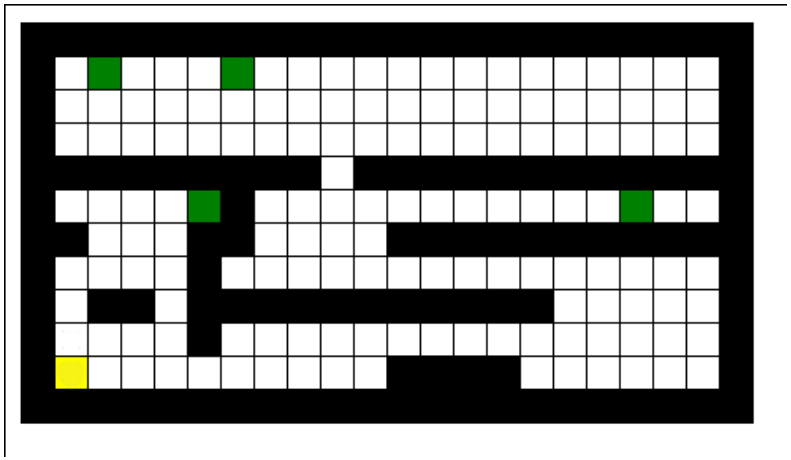

- Będziemy teraz rozważać różne labirynty, na kwadratowej siatce.
- Labirynt jako problem wyszukiwania:
  - stan – współrzędne pola na którym można stanąć (nie ściany)
  - start – ustalona pozycja w labiryncie (żółta)
  - cel – ustalone pozycje w labiryncie (zielona)
  - model – 4-sąsiedztwo (modulo ściany), akcje to N, W, E, S.
  - koszt – jednostkowy

Labirynt 2. Możliwe modyfikacje

Pytanie

Jak możemy sobie ten labirynt utrudnić. Jakieś propozycje?

a) Modyfikacja ruchów na planszy:
   - Dodać pary teleportów (dodatkowy ruch w niektórych polach)
   - Wprowadzać różne rodzaje terenu (piaski, bagna, drogi, ...)

b) Bogatszy stan:
   - Dodać drzwi i klucze (czym stanie się stan)?
   - Dodać poruszających się (deterministycznie) wrogów (stan?)
   - Dodać skrzynie z bronią, apteczki i punkty życia (stan?)

BFS

BFS = Breadth First Search

Opis

- Mamy 3 grupy stanów: do-zbadania, zbadane i pozostałe.
- Na początku mamy 1 stan do-zbadania: stan startowy
- Stany do zbadania przechowujemy w kolejce FIFO (first-in first out)
- Badanie stanu:
  - Sprawdzenie, czy jest stanem docelowym (jak tak, to **koniec!**)
  - Ustalenie, jakie akcje możemy zrobić w tym stanie, znalezienie nowy stanów do-zbadania

Skrócony opis

Pobieraj stan z kolejki, przetwarzaj, jak kolejka się skończy (nic do-zbadania) to zakończ działanie, (możesz też zakończyć, jak znajdziesz stan docelowy).

BFS. Labirynt

- Jako prostą demonstrację, spróbujmy sprawdzić, jak błądzenie losowe poradzi sobie w labiryncie.
- a następnie zapiszemy BFS korzystając z udostępnianych funkcji.

Popatrzmy na programy `search_intro.py` oraz `search_bfs.py` uzupełniając brakujący kod.

DFS

DFS = Depth First Search

Opis

- Stany przetwarzamy w innej kolejności: dzieci aktualnie rozwijanego mają priorytet
- Czyli zamiast FIFO używamy LIFO (List in First out), czyli po prostu stosu.
- Oprócz tego algorytm się nie zmienia.

Analiza czasowo pamięciowa

- W algorytmach na grafach używa się takich parametrów jak $|V|$ oraz $|E|$ (liczba stanów, liczba krawędzi)
- Dobra złożoność to może być $O(|V| + |E|)$
- W sztucznej inteligencji, gdzie często nie znamy grafu (lub jest on zbyt duży, żeby traktować go jako daną do zadania), używamy innych parametrów

Analiza czasowo pamięciowa (2)

Parametry zadania wyszukiwania

- b – maksymalne rozgałęzienie (branching factor)
- d – głębokość najpłytszego węzła docelowego
- m – maksymalna długość ścieżki w przestrzeni poszukiwań

Uwaga

Mówiąc o czasie (pamięci) często używamy jako jednostki liczby węzłów (przetworzonych/pamiętanych).

Czas i pamięć dla BFS i DFS

BFS

Czas $= (O(b + b^2 + b^3 + \cdots + O(b^d)) = O(b^d))$
Pamięć = Czas
Uwaga: Może być też $O(b^{d+1})$ jak testujemy warunek sukcesu dopiero podczas rozwijania.

DFS

Czas $= O(b^m)$ – łeeee...
Pamięć $= O(bm)$ – hura!